

Hälyttävä tulos järjestökyselyssä: Pitkäaikaissairaiden taloudellinen tilanne heikentynyt

Pitkäaikaissairaus on merkittävä taloudellinen rasite puolelle sairastavista, selviää potilasjärjestöjen tuoreesta kyselytutkimuksesta, joka perustuu yli 5 000 vastaukseen.

Pitkäaikaissairaus vaikuttaa monin tavoin sairastavien taloudelliseen tilanteeseen. Kuluja aiheuttavat ennen kaikkea lääkkeet, mutta myös esimerkiksi terveydenhuollon asiakasmaksut, matkat sekä hoitotarvikkeet ja apuvälineet. Allergia-, iho- ja astmaliiton, IBD ja muut suolistosairaudet ry:n, Psoriasisliiton ja Reumaliiton kyselyyn vastasi yli 5 000 pitkäaikaissairautta sairastavaa. Tuore kyselytutkimus kertoo, että sairastavien taloudellinen tilanne on monella mittarilla huolestuttava.

Lähes puolet vastaajista pitää sairautensa kustannuksia merkittävänä rasitteena. Osuus on kasvanut voimakkaasti, sillä aiemmassa, vuonna 2018 tehdyssä kyselytutkimuksessa näin koki joka kolmas. Taloutta rasittavat erityisesti sairauden hoitoon tarvittavat lääkkeet.

57 prosenttia pitkäaikaissairaista kertoo tehneensä lääkkeiden hinnan vuoksi erilaisia kompromisseja viimeisen vuoden aikana. Moni on joutunut esimerkiksi pyytämään toista, halvempaa lääkettä tai lykkäämään tarvitsemansa lääkkeen hankkimista sen hinnan vuoksi.

– On todella huolestuttavaa, että monet joutuvat tekemään kompromisseja pitkäaikaissairautensa hoidossa rahan vuoksi. Elinkustannusten nousu viime vuosina on entisestään vaikeuttanut tilannetta, järjestöistä todetaan.

Haasteita on varsinkin erityisen kalliita, kuten biologisia lääkkeitä käyttävillä. Näiden lääkkeiden käyttäjät joutuvat tyypillisesti maksamaan lääkekorvausten vuosiomavastuun eli lääkekaton (626,94 euroa vuonna 2024) yhdessä tai kahdessa osassa heti vuoden alussa. Lisäksi kuluja voivat aiheuttaa valmisteet, jotka eivät ole Kela-korvattavia. Kyselyyn vastanneista 62 prosenttia toivoo, että lääkekaton voisi maksaa useammassa osassa.

– Lääkekaton maksaminen useammassa osassa on kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Tulosten perusteella on selvää, että uudistus on toteutettava viipymättä, järjestöt painottavat.

Haasteita myös asiakasmaksuissa

Lääkekulujen lisäksi pitkäaikaissairaiden taloutta rasittavat terveydenhuollon asiakasmaksut ja matkakulut. Lisäksi kuluja voi kertyä muun muassa hoitotarvikkeista ja apuvälineistä. Yli kolmannes kyselyyn vastanneista on viimeisen vuoden aikana kokenut haasteita asiakasmaksujen vuoksi. Heistä jopa 40 prosenttia on siirtänyt sovittua käyntiä sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja noin joka neljäs oli rahan vuoksi jättänyt käynnin kokonaan väliin.

– Tärkeät kontrollikäynnit voivat jäädä välistä taloudellisista syistä. Pahimmassa tapauksessa tilanne voi johtaa sairauden hoitotasapainon järkkymiseen sekä sairastavan terveyden ja hyvinvoinnin heikkenemiseen, järjestöt muistuttavat.

Moni sairastava on sairautensa kustannusten vuoksi tehnyt myös muita kompromisseja kuten tinkinyt välttämättömistä hankinnoista tai pyytänyt rahaa lähipiiriltä.

– Sairastamisen kokonaiskustannukset ovat merkittävä ongelma, johon täytyy puuttua välittömästi, järjestöt vaativat.

Järjestöt esittävät, että lääkekaton osittamisen lisäksi kaikki terveydenhuollon maksukatot eli lääkekatto, asiakasmaksukatto ja matkakatto tulisi yhdistää sellaisella tavalla, joka ei lisäisi sairastavien maksutaakkaa. Maksukattojen yhteenlaskettu summa on 1 688,94 euroa vuonna 2024.

– Vaikka pitkäaikaissairaat ovat kiitollisia yhteiskunnan tuesta, korvausjärjestelmää tulee edelleen kehittää niin, että se huomioi paremmin pitkäaikaissairaat, monisairaat ja hyvin pienituloiset, järjestöt esittävät.

Tutustu tuloksiin tarkemmin [Kustannuskyselyn tulosten esittely](#) [pdf-tiedosto].

Lisätietoja:

Paula Hellemaa, toiminnanjohtaja, Allergia-, iho- ja astmaliitto
paula.hellemaa@allergia.fi | Puh. 041 513 0224
allergia.fi

Ulla Suvanto, toiminnanjohtaja, IBD ja muut suolistosairaudet ry
ulla.suvanto@ibd.fi | Puh. 040 031 5383
ibd.fi

Sonja Bäckman, toiminnanjohtaja, Psoriasisliitto
sonja.backman@psori.fi | Puh. 040 8272 106
psori.fi

Anu Uhtio, toiminnanjohtaja, Reumaliitto
anu.uhtio@reumaliitto.fi | Puh. 044 709 8138
reumaliitto.fi